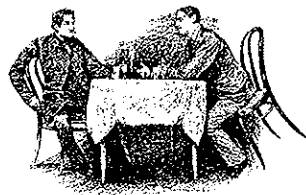

Hyksin lukuisia leikkaussaleja ja toimenpidehuoneita käytetään noin 35 tuntia viikossa, lopun aikaa nämä satojen miljoonien investoinnit ovat tyhjillään ja tuottavat vain pääomakuluja. Hyksin hallintoyli-lääkäri Martti Kekomäki onkin keksinyt idean: perustetaan **yksityissairaala Hyksin sisään** (HS 8.5.). Yksityispuolella tehtäisiin lyhythoitaisia leikkauksia iltaisin ja viikonloppuisin. Toimintaa pyörittäisivät omalla ajallaan ja riskillään Hyksin henkilökunnasta ne, jotka haluaisivat tienata lisää vapaa-ajallaan. Yksityis-Hyksiä nimetty hanke maksaisi käypää vuokraa laitteista, leikkauspöydistä, tietotekniikasta ja seinistä julkisin varoin ylläpidetyille emosairaalalle: ”Se olisi samalla Hyksille veto-naula osaavien lääkäreiden ja muun henkilökunnan palkkaamiseen, sillä yksityispraktiikka takaisi lisätuloja”, Kekomäki sanoo.

Kun varakkaat ja maksuhaluiset potilaat siirtyisivät yksityispuolen hoitoon, vapautuisi jonosta paikka sellaiselle, joka ei voi tai halua maksaa tavallista enempää hoidosta. ”Potilaalle pitäisi esittää selvästi tosiasiat: tässä jonossa hoitoon pääsy kestää näin ja näin kauan, yksityispuolella hoitoon pääsee heti ja se maksaa näin ja näin paljon. Potilasta ei saa painostaa, mutta hänelle on annettava mahdollisuus valita.”

Tämähan näyttää viattoman kauniilta idealta, jossa kaikki voittaisivat: köyhien jonotusajat päiväleikkauksiin lyhenisivät rikkaiden siirtyessä yksityis-Hyksiin, kirurgit ja muu hoitohenkilökunta saisivat lisätuloja ja julkinen taho vuokratuloja pääomakulujensa katteeksi.

AJATUSTEN TONAVALA

Mutta hetkinen: miksi meillä on julkinen terveydenhuolto? Eikö sen tarkoitus ole tarjota laadukasta ja edullista hoitoa tasapuolisesti kaikille – myös rikkaille, jotka ovat maksaneet veroja suhteessa niin paljon, että myös heillä on oikeus vaatia asiallista hoitoa kohtuulliseen hintaan? Kekomäen malli johtaisi rikkaiden häikäilemättömään rahastukseen periaatteessa kaikille kuuluvasta normaalista hoidosta, samalla kun köyhempien päiväpalvelut väistämättä näivettyisivät. Jotta systeemi voisi nimittäin toimia, päivä- ja yöpuolen laadullisen eron (jonot, hoidon laatu) pitäisi pysyä varsinkin suurena, jotta rikkaan kannattaisi maksaa pääsystä yöpuolelle.

Julkisen palvelun periaatteen sisäistänyt arkipjärki näkisi ongelmaan yksinkertaisen ratkaisun. Jos erikoissairaanhoidon kiinteistö- ja laiteinvestoinnit ovat vajaakäytössä, samalla kun niiden palveluista on rajusti tarjonnan ylittävää kysyntää (so. pitkät jonot), siirryttäköön leikkaussaleissa yhdestä työvuorosta kahteen ja palkattakoon riittävästi lisää henkilökuntaa, jotta tuotantoa voidaan kasvattaa normaalien työehtojen rajoissa niin, että jonot pystytään pitämään lyhyinä.

Myös Venäjällä esiintyy luovaa pyrkimystä soveltaa markkina-taloudellisia periaatteita julkisiin toimintoihin. Siperialainen Slavgorodin kaupunki suunnittelee rakentavansa rikkaille vangeille oman **luksusvankilan** (IS 12.2.). Loistotyrmän varustukseen kuuluisivat mm. televisio, jääkaappi ja kylpyhuone, kun nykyisten sellien ainoa mukavuus on vessana toimiva sinkkiämpäri. Idean isä on paikallinen vaikuttajahenkilö Aleksandr Jeger, hänellä kun on henkilökohtaista kokemusta alalta. Jegerin mukaan kaupungista löytyisi takuulla paljon rahakkaita vangeja, jotka olisivat valmiit maksamaan mukavista oloista. Vangeilta perittävä luksussellien ”vuokra” toisi takuuvarman tulonlisän kaupungin budjettiin.

Jegerin logiikka jää kuitenkin puolitiehen. Jos varakas vanki on valmis maksamaan extraa luksussellistä, huiman paljon enemmän hän maksaisi siitä, että saisi olla vapaana ja asua omassa kodissaan. Ja mikä säästö vankeinhoitokuluissa! Tällä linjalla vankeinhoiton yksityistämällä on edessään rajattomat mahdollisuudet.

Kalastaja **Pentti Linkola** on puolestaan ideoinut tiheään monenlaisia mahdollisuuksia vähentää maapallon ihmismassaa luonnon pelastamiseksi. Tuorein ehdotus (SK 20/99) on nerokkaan yksinkertainen: ihmisistä on tehtävä pienempiä.

”Väestön ruumiinkoosta poistetaan kasvuikäisten ravintoa ja vitamiini- ja hormoni-tasoa säätelemällä, ohjaamalla ja normittamalla tällä hetkellä

vallitseva erittäin onneton hyvinvointilisiä. Realistinen, helposti tavoitettava keskipituisen pudotus lienee parikymmentä senttimetriä ja keskipainon pudotus vastaavasti parikymmentä kiloa.”

Tämä riittänee aluksi, mutta pitkällä aikavälillä tavoitetaso lienee syytä asettaa – tässä tapauksessa – matalammalle. Lopullisen päämäärän mieleen iskostamista varten olisi myös helposti luotavissa tunnuslaulu, Veikko Lavin alkuperäistä hieman säätelämällä, ohjaamalla ja normittamalla: Jokainen ihminen on metrin mittainen, jokainen ihminen syö särkeä.

Stakesin alkoholitutkimusyksikön tulosjohtaja **Jussi Simpura** täytti toukokuussa 50 vuotta, minkä kunniaksi hän järjesti kotilähiössään lähiökotiseutujuhlatilaisuuden. Vieraitaan hän pyysi tuomaan mukanaan vähintään yhden, mieluiten itse teossa eli jossain painettuna esiintyneen vähintään 25-kirjaimisen yhdyssanan.

Pikainen esitutkimus osoitti, että Simpura oli tehnyt vakavan virheen heti lähdössä. Lähimmän käsille osuneen painotuotteen eli Stakesin palveluhakemiston läpikäynti tuotti nimittäin tällaisen saaliin:

hyvinvointivaltiotutkimus
sosiaalipalveluyrittäjyys
terveystaloustieteellinen
huuhausaineseurantakeskus
lisääntymisrekisteriryhmä
syntymärekisteriyhteistyö

taloushallintojärjestelmä
asiakastytyväisyyssmittari
apuvälineteknologiaprojekti
sosiaalihoitoilmoitusrekisteri
25 kirjaimen raja on kevyttä sanaa pääsi täsmälleen siihen. Simpura oli asettanut rajan huolimattomasti eli pykälän verran liian alas. Stakesin palveluhakemistossa 26 kirjainta ylitti vain kolme sanaa, ja näistä kisan voittaja, sosiaalihoitoilmoitusrekisteri, sisältää täydet 30 kirjainta.

Tehdyn esitutkimuksen tulosten perusteella ehdotamme, että Stakes perustaisi vüpy-mättä sosiaali- ja terveystalouden käyttökielen **perehdyttämiskoulutuskeskuksen** (perusmuodossa 27 kirjainta), joka ei esiinny palveluhakemistossa, vaikka sinne luontevasti kuuluisi.

Suomalaiset ovat jälleen kunnostautuneet, mutta arveluttavalla tavalla. Karaokeessa tehtiin vääksyläisravintolassa toukokuussa ME, mutta poliisin mukaan se oli **väärin laulettu**. Viranomaiset tutkivat tapausta ravintolatoiminnasta annetun asetuksen ja alkoholilain rikkomisena (HS 12.5.).

”Yöaikaan ei ravintolassa saa laulaa edes veden voimin eikä yksityistilaisuudessa”, komisario Taisto Kuhlman Lahden kihlakunnan poliisista toteaa. Kyseisellä ravintolalla on lupa pitää ovensa auki aamuyhdeksästä yökahteen. Ravintola-alan määräykset eivät

salli, että edes työntekijät viipyisivät paikalla yli yön. ME-kokeen aikana parikymmenen hengen ydinjoukko jatkoi kuitenkin laulamista ympäri vuorokauden, kunnes 371 tunnin ME oli saavutettu. ”Kun kyseessä oli suhteellisen pieni rikkomus, emme keskeyttäneet laulantaa, vaan toivoimme ravintoloitsijan tekemän oikeat johtopäätökset”, sanoo Kuhlman.

Nyt kun ”Suomi on ottanut vetovastuun Euroopan Unionissa”, jollaista ”vaikuttamisen paikkaa Suomella ei ole ollut eikä enää tule olemaan” (ot-sikoita HS:n paraatisivulla L.7.), moiseen leväperäisyyteen ei kerta kaikkiaan enää ole varaa. Koko Eurooppa katsoo meitä. Komisario Kuhlman! Jos vastaavaa kuritto-muutta Lahden kihlakunnan alueella vielä esiintyy, laulu on katkaistava miehekkäästi siihen paikkaan.

Heinäkuun ensimmäisen päivän aamuna käytiin helsinkiläisessä ratikassa kahden ns. laitapuolen kulkijan välillä sanatarkasti seuraavanlainen keskustelu:

- Se alko nyt sit tänään se EU.
- No mitäs se sitte tarkoittaa?
- Se tarkoittaa et Suomi on nyt EUn isäntämaa.
- No mitäs se sit tarkoittaa, tarttisko huolestua?
- Joo, se tarkoittaa et sä jouduit putkaan alta aikayksikön.